

Ishaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostor:
2637 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2637 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXVII Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23, ILL., TOREK, 26. JUNIJA (JUNE 26), 1945 Subscription \$6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 124 Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Usoda več sto ameriških ujetnikov na otoku Okinawi zavita v misterij

Jadralna letala pripeljala ameriške čete na ozemlje v severnem delu Luzona in dolino Cagayan, kjer so zajeti ostanki japonskih sil. Ljute bitke divjajo v gorovju na zapadni strani doline. Američani ubili in ujeli čez 400,000 Japoncev v akcijah na Filipinskih otokih. Čete avstralske divizije se bližajo oljnemu polju pri Miriju. Okupacija otoka Tarakana dovršena. Kitajske sile prodirajo po vzhodnem obrežju. Bitke za posest Liuchowa se nadaljujejo. Radio Tokio naznanil zasego motornih vozil

OKINAWA, 25. jun.—Usoda ameriških ujetnikov, ki so padli v roke Japoncem pred ameriškim zavzetjem tega otoka, je postala misterij, ker doslej ameriške vojaške oblasti niso o njih našle nobenega sledu. Polkovnik J. M. Finn, poveljnik 32. regimenta, ki je zavzel hrib št. 89 na Okinawi, kjer je bil glavni stan sovražnika, je izjavil, da je dal preiskati večje število trupel, ki so jih našli v duplinah, med trupli pa ni bilo nobenega izmed pogrešanih ameriških vojakov. Natančno število ameriških ujetnikov ni znano, doznava pa se, da jih je bilo več sto. Vojaške oblasti si prizadevajo, da izvedo o usodi pogrešanih vojakov. Domneva prevladuje, da so jih odpeljali na kak bližnji otok, ali pa da so jih Japonci sumarično pomorili.

Manila, Filipini, 25. jun.—Jadralna letala so pripeljala ameriške čete na otokje pri Aparri v severnem delu Luzona, največjega otoka Filipinske grupe, in v dolino Cagayan, kjer so zajeti ostanki japonske sile okrog 20,000 mož. Aparri, zadnje pristanišče mesto na Luzonu, ki je bilo pod kontrolo Japoncev, je padel zadnji petek. Okupirane so ga enote šeste ameriške armade in filipinski generali.

Čete, katere so pripeljala jadralna letala, so že navezale stike s tretjo divizijo šeste armade in filipinskimi gerilci na ozemlju enajst milj južno od Aparrija in 53 milj severno od Tapanaraja, glavnega mesta province Cagayan. Hamilton W. Faxon, dopisnik časniške agencije Associated Press, poroča, da so čete pristale na tleh brez odpora s strani japonskih sil. Okrog 5000 japonskih vojakov se nahaja v hribih v bližini Aparrija.

Jadralna in transportna letala so pripeljala tudi oklopne avtomobile. Bojna letala so spremljala jadralna in transportna letala.

Ljute bitke med Japonci in ameriške pehotne enote so v teku v gorovju na zapadni strani doline Cagayan. Japonci drže trdnjavi Kiangang in Pawanan.

General Douglas MacArthur poroča, da so ameriške čete ubile 1483 Japoncev in zajele v zadnjih treh dneh 14,000 mož. Smrti pri Mariri so se pridružile smrti pri Miriju. Čete so vzhodno od Manile pripeljala letala Filipinskih otokov.

Čete avstralske divizije so se bližajo oljnemu polju pri Miriju. Čete so se zasedle oljno polje pri Miriju. Čete so se zasedle oljno polje pri Miriju.

Čete so se zasedle oljno polje pri Miriju. Čete so se zasedle oljno polje pri Miriju. Čete so se zasedle oljno polje pri Miriju.

Truman na poti v San Francisco

Fodpis čarterja svetovne organizacije

San Francisco, Cal., 25. jun.—Delegati na konferenci Združenih narodov napeto pričakujejo prihoda predsednika Trumana. Nekateri izmed delegatov ga bodo prvič videli. On bo govoril na zaključni seji konference, ki se je pričela 25. aprila.

Truman bo prišel z letalom v San Francisco danes popoldne iz Olympe West, kjer je bil gost generala Wallinga. Na letalu ga bodo sprejeli in pozdravili državni tajnik Edward R. Stettinus in načelniki delegacij drugih držav.

V tokratnem sedmih zvečer bo Truman imel govor pred delegati. V tem govoru bo ameriško zunanjo politiko po njegovem mnenju bo konferenca zaključila.

Čungking, Kitajska, 25. jun.—Kitajske čete, ki prodirajo po vzhodnem obrežju, so dospеле do Hwangyena, pristanišča mesta ob Taichowskem zalivu. Pravi uradni komunikacije so prekinjene. Kitajci v smeri Šanghaja.

Ljute bitke za posest Liuchowa, bivše ameriške letalske baze, se nadaljujejo. Čete so udarile v nekatere mesta. Predelje po zbiranju odpadkov. Liuchow leži 400 milj južnozhodno od Čungkinga, kjer je sedež kitajske vlade. Operacije kitajskih čet podpirajo ameriška bojna letala. Letali so metali bombe na progo železnice Chekiang-Kiangsi. Deleži proge je pod kontrolo kitajskih čet. Ameriški letala so bombardirali japonske vojaške barake ter skladišča orožja in streliva pri Langgonu v bližini meje francoske Indokine.

Washington, D. C., 25. jun.—Radio Tokio je naznanil zasego motornih vozil na otoku Honshu za armado. Bojazen pred ameriško invazijo japonske celine narašča.

Časniška agentura Domej omenja kritično živlisko situacijo v glavnih japonskih mestih, ki so bila tarča ameriških bomb. Prizadeta so Tokio, Jokohama, Kobe, Osaka in druga mesta. Agentura je opozorila ljudstvo na nevarnost invazije japonske celine.

Obraunava proti Francu predlagana

San Francisco, Cal., 25. jun.—Guillermo Toriello, načelnik guatemalske delegacije na konferenci Združenih narodov, je predlagal obravnavo proti španskemu diktatorju Francu. Dejal je, da Franco je vojni zločinec in bi moral kot tak priti pred sodišče, da mu naloži zaslužen kazni. Toriello je svetoval, naj vse države v okviru Združenih narodov pretrgajo odnose s Francovo fašistično vlado.

Razgovori o poljsko-čeških odnosih

Praga, Čehoslovakija, 25. jun.—Listi poročajo, da je vlada sprejela rusko povabilo, naj pošlje svoje reprezentante v Moskvo, kjer se bodo vršili razgovori o poljsko-čeških odnosih. Vlada je naznanila dosego sporazuma o evakuaciji članov nemških in ogrskih manjšin.

Nova Zelandija imenovala poslanika

San Francisco, Cal., 25. jun.—Radio Melbourne je naznanil, da je Nova Zelandija imenovala poslanika za Rusijo. Ta je C. W. Boswell. Za ruskega poslanika v Novi Zelandiji je bil imenovan Ivan Kornilovic. Vojabnik

PRIZNANJE NOVE POLJSKE VLADE NAPOVEDANO

Poljski vojaki v tujini se bodo vrili domov

NOVA OBRAVNAVA V VARŠAVI

London, 25. jun.—Moskva in London sta napovedala, da bosta Velika Britanija in Amerika kmalu priznali novo poljsko vlado narodne enotnosti. To pomeni, da so dnevi ubežne vlade v Londonu, katere predsednik je socialist Tomasz Arciszewski, preštet.

Poročila iz Moskve pravi, da bodo člani nove poljske vlade kmalu odpotovali v Varšavo. Imena članov te vlade bodo objavljena ta teden. Pričakuje se, da bo nova poljska vlada razpisala svobodne volitve.

Avtomatično priznanje reorganizirane poljske vlade je bilo zagotovljeno na konferenci velike trojice, ki se je vršila v Jalti na Krimu. Na tej je bil sprejet predlog glede tajnih volitev in splošne volilne pravice.

Moskva je napovedala, da bo Stanislav Mikolajczyk, vodja poljske kmečke stranke in bivši predsednik poljske ubežne vlade, postal podpredsednik nove vlade. Edvard Osobka-Morawski, predsednikčasne poljske vlade v Varšavi, bo obdržal položaj.

Besednik britskega zunanjega urada je dejal, da še ne ve, ali je vlada Velike Britanije in Amerike vztrajala pri zahtevi glede izvedbe v nadzorstvu volitev na Poljskem, ali ne. Zunanji urad je pozdravlja dogovor, ki je omogočil formiranje poljske vlade narodne enotnosti.

Sklentev do govora je naznanila komisija treh velešil—Rusije, Velike Britanije in Amerike. To tvorijo nemški zunanji komisar Molotov, ameriški poslanik Averell Harriman in britski poslanik Archibald Clark Kerr. Dogovor je ugodil pot povratku poljskih vojakov, ki se nahajajo

Žukov poveličuje rusko armado

Največja oborožena sila na svetu

Moskva, 25. jun.—Maršal Gregorij K. Žukov, poveljnik ruske armade, ki je okupirala Berlin, je dejal, da je rdeča armada največja in najmočnejša oborožena sila na svetu. Žukov je stal poleg maršala Stalina na odru pred grobnico Lenina na Rdečem trgu, kjer se je zbrala ogromna množica. Na odru so bili tudi člani zunanjih diplomatskih zborov.

„Po štirih letih ljutih borb smo prišli v dobo mirnega razvoja,“ je rekel Žukov. „Sovjetska Rusija je prišla iz teh borb še bolj močna kot je bila prej in rdeča armada je najmočnejša na svetu. V bodočnosti bomo skrbeli za ojačanje naše ekonomske sile. Izkusnje, katere smo dobili, nam bodo omogočile dovršitev nalog.“

Dvesto zaseženih nacističnih zastav, med katerimi je bila Hitlerjeva osebna z znakom svastike, so ruski vojaki vlačili po blatnih moskovskih ulicah. Vse so potem vrgli v obcestni jarek. Žukov je v svojem govoru naglasil, da bo zgodovina označila rusko armado kot osvoboditeljico.

Spiona pomiloščena v dosmrtno ječo

Washington, D. C., 25. jun.—Predsednik Truman je pomiloštil dva nemška špiona, ki sta bila obsojena na smrt na večalnih v februarju, v dosmrtno ječo. To sta William Curtiss Colebaugh in Eric Gimpel. Priljubljeni je nemška podmornica in izkrcala sta se na obrežju države Maine 29. novembra preteklega leta.

v Franciji, Angliji, Nemčiji in Italiji, domov.

Radio Varšava je namignil, da nekateri izmed petnajstih Poljakov, proti katerim se je vršila obravnavo v Moskvi na obtožbo protisovjetskih aktivnosti, bodo morda postavljeni pred poljsko sodišče v Varšavi na obtožbo zločinov, katere so izvršili proti poljskemu ljudstvu.

Domače vesti

Nov grob v Penni

Avella, Pa.—Po petmesečni boleznij je 14. jun. umrl Matt Mihelič, star 64 let, doma iz Tehova pri Brodu na Kolpi, Hrvaška, odkoder je prišel v Ameriko pred 44 leti. Bil je član društva 292 SNPJ od leta 1922. Poleg žene zapušča poročeno hčer v Leechfieldu, Pa., v Pittsburghu pa brata.

Iz Bridgeporta

Bridgeport, O.—Iz nemškega ujetništva, v katerem je bil 20 mesecev, se je 18. jun. vrnil Frank Matko ml., član društva 13 SNPJ. Njegov brat Joseph je bil 8. jun. častno odpuščen od vojakov, dne 16. jun. pa William Gliva, ki je služil skoro štiri leta na Pacifiku in bil v več bojih. Meseca aprila pa je bil odpuščen James Elash, član društva 13, ki je služil pri padalcih in izgubil sluh, ko je osem granat eksplodiralo v njegovi bližini. Sluh se mu zdaj zopet vrača.

Se vrnil iz ujetništva

Milwaukee.—Iz nemškega ujetništva se je nepričakovano vrnil poročnik Louis Martinčič ml., sin družine Louis Martinčič. V nemškem ujetništvu se je sestel tudi s sledečimi slovenskimi vojnimi ujetniki: Z Rudolfom Hlebcom iz Št. Vida nad Ljubljano, Ivanom Cofom iz Ljubljane, Borisom A. Undermanom iz Novega mesta, Francom Hribarjem iz Golice, Smartno pri Kamniku, ter s svojim sorodnikom Julianom Maroltom iz Novega mesta (očeta obeh sta si bratranca).

Zopet v civilu

Sheboygan, Wis.—Po skoro 25-letnem službovanju v armadi se je zopet vrnil v civilno življenje. Zastavnik odpuščen je prišel pri Šeboygančan Frank Zorman, star 51 let. Po činu je bil strelski saržent in zadnja leta je vežbal vojake v Norfolk Navy Yardu v Virginiji. V prvi svetovni vojni je bil v Franciji.

Iz Clevelanda

Cleveland.—Iz armade je bil častno odpuščen Joseph Zupančič, sin Rose Zupančič. Je poročen in se je bojeval v Franciji.—V sredo je umrl Joseph Krnc, star 60 let, doma iz vasi Lekane, fara Trebnje na Dolenjskem, kjer zapušča več sorodnikov. Tukaj je živel 35 let in bil član SDZ. Zapušča ženo, tri hčere, dva sinova (enega v Franciji), dva brata in več sorodnikov.—V Collinwoodu je po dolgi boleznij umrl Joseph Adamič, star 41 let in rojen v Johnstownu, Pa. Bil je član KSKJ in IWO. Tukaj zapušča ženo, sina, mater, sestro in več drugih sorodnikov.—Od vojakov je bil odpuščen Joseph Cekada, sin družine Joseph Cekada iz Collinwooda; v armadi je bil pet let in osem mesecev—32 mesecev v Evropi.

Anderson dobil veliko oblast

Zakon glede kontrole cen podaljšan

Washington, D. C., 25. jun.—Kongresnik Anderson, demokrat iz Nove Mehike, ki prevzema urad poljedelskega tajnika 1. julija, je dobil od kongresa veliko oblast kot živilski direktor. On bo skrbel, da bodo Američani dobili dovolj mesa in drugih živil. Vojni department je naznanil, da bo armada znižala nakupe živil v prihodnjih 60 dneh, kar pomeni, da bo več živil na razpolago civilistom.

Kongres se je udal pritisku ljudstva, ki zahteva več živil. Sprejel je predlog, ki dolga po daljšanje veljavnosti zakona glede kontrole cen za nadaljnje leto. Predlog je izval vročo debato in bil je sprejet s 356 proti 12 glasovom.

Kongres je dal Andersonu oblast vetiranja odredb urada za kontrolo cen. Nobena odredba tega urada se ne bo izvajala brez Andersonove odobritve.

ZAVEZNIKI RAZ-PUSTILI POLICIJO V TRSTU

Britske avtoritete zani-kajo strahovlado na Koroškem

OBSODBA IZDAJAL-CEV V ZAGREBU

Trst, 25. jun.—Zavezniška vojaška vlada je razpustila vse civilne policijske organizacije v Trstu. Te so tvorili Slovenci in Italijani.

Policijsko oblast so prevzele britske, novozelandske in ameriške čete. Belgrad, 25. jun.—Britsko poslanstvo je odločno zanikalo obdolžitve jugoslovanskih listov o teroriziranju Slovencev v koroških krajih, katere so zasedle britske čete. Poslanstvo trdi, da so obdolžitve neosnovane in temelje na napačnih informacijah.

„Zavezniška vojaška vlada na Koroškem skuša, kakor Jugoslovani, zatreti in izločiti nacistični vpliv tamkaj,“ pravi poslanstvo v svoji izjavi. „Ona tudi pobija idejo vsenemstva na Koroškem.“

Poslanstvo je zanikalo tudi obdolžitve, da so britske vojaške avtoritete aretirale veliko število Slovencev zaradi njihovega protifašističnega prepričanja. Na Koroškem je bilo aretiranih do 7. junija 732 oseb v interesu varnosti. Val ti z izjemo 36 so bili uradniki pod nacističnim režimom. Med prizadetimi je samo šest Slovencev in ti so bili v službi Nemcev.

Uradno poročilo pravi, da je bilo deset izdajalcev obsojenih v smrt v Zagrebu in Belgradu. Med temi so bili trije hrvaški generali, poveljniki ustaških sil, eden nemški državljani in dva častnika bivše jugoslovanske armade.

Leopold se bori za prestol

Apel na belgijsko ljudstvo

Bruselj, Belgija, 25. jun.—Belgijski kralj Leopold, ki se nahaja v Solnogradu, Avstrija, se je v svoji borbi za prestol obrnil na ljudstvo in parlament z apelom za podporo. Apel vsebuje poslanica, katero sta prinesla Franz van Caumelaert, predsednik nižje zbornice, in Robert Gillon, predsednik senata, iz Solnograda, kjer sta obiskala Leopolda.

„Storil sem vse, kar mi je ukazala vest, za blaginjo dežele,“ pravi Leopold v apelu. „Nikdar nisem izgubil zaupanja v ljudstvo in parlament.“

Poslanica z apelom je bila prečitana v parlamentu, ki se je sestel v izrednem zasedanju. Iz te je razvidno, da Leopold še ni izgubil upanja glede povratka v Belgijo. Voditelji levičarskih grup so ga pozvali, naj se odpove prestolu. Kralj ima oporo pri katoliški stranki.

Nekateri krogi, ki imajo tesne stike z Leopoldom, so uverjeni, da bo zahteval razpis splošnih volitev, pri katerih naj bi ljudstvo odločilo, ali je za ali proti vrnitvi kralja v Belgijo. Komunisti, socialisti in voditelji delavskih uni so zaprtili z otklicem generalne stavke, ki se bo pričela, če bo Leopold stopil na belgijsko zemljo. V Belgiji vlada kot regent princ Charles, brat Leopolda.

Rusi odprli šole v Berlinu

London, 25. jun.—Radio Berlin poroča, da so šole v nemški prestolnici pod rusko kontrolo odprle vrata. Nove učne knjige brez nacistične propagande se rabijo v šolah.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narocnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00
na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolico
Cook Co. \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.Subscription rates: for the United States (except Chicago) and
Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.Čerke oglašev po dogovoru.—Rokopisi pispisov in nenarodnih
članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti,
drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil
poštno.Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications
and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts,
such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only
when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (June 30, 1945), poleg vašega imena
na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponu-
vite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Moskovski proces proti Poljakom—II

Za Stalina in njegove svetovalce je postalo resno vprašanje, kako izpodbiti tla in uničiti zamejno poljsko vladno, katero še vedno priznava Anglija in Amerika in katera ima veliko pristašev — uscfobov — posebno v tej deželi. Treba je storiti to, ali pa pristati na anglo-ameriško interpretacijo jaltškega sporazuma, to je, da je nova poljska vlada sestavljena tudi iz zastopnikov ali pristašev zamejne vlade. V Moskvi so se odločili za prvi izhod. Zamejni vladi bodo prišli do živga in ji dali smrtni udarec skozi njene zaupnike na Poljskem.

In tako so Rusi izstavili na dan člane podzemne vlade na Poljskem, ki so bili v ozkih stikih z Londonom. Zadnje dni marca so poljski krogi v Londonu naznanili, da je v Moskvo odpotovalo 15 voditeljev podtalnega gibanja. Angleški zunanji urad je istočasno uradno izjavil, da so odpotovali v Moskvo na posvetovanje o sestavi nove poljske vlade s posredovanjem Anglije. Potem ni bilo o teh Poljaki nobenega sluha, dokler ni Molotov izjavil na konferenci v San Franciscu, da so bili aretirani radi "diverzionističnih" aktivnosti proti ruski vojski.

Ker je to odnosi med tremi velesilami še poslabšalo, je Truman poslal v Moskvo Harryja Hopkinsa, o katerem pravijo, da je Stalinov dober prijatelj. Rezultat njegove misije je bil, da je ugodil pot za končno (?) rešitev poljskega vprašanja. Ko je bil Hopkins še v Moskvi, je prišlo poročilo, da bodo aretirani poljski voditelji prišli pred sodišče. Pred par tedni pa je bilo naznanjeno, da se v Moskvi vrši nova konferenca voditeljev raznih poljskih skupin — zastopnikov varšavske provizorične vlade, treh vodilnih Poljakov s Poljskega, ki niso ne s to ne z londonsko vlado, ter treh Poljakov iz Londona pod vodstvom Mikolajevskega. Par dni pozneje je prišla iz Moskve vest, da se prične obravnavati proti aretiranim Poljakom isti dan kot se odpre konferenca za sestavo nove provizorične vlade v smislu jaltškega sporazuma.

Vsa ta procedura je izgledala zelo cinčno. Na eni strani posvetovanje za izravnavo najbolj spornega problema, na drugi pa obravnavanje proti drugi skupini Poljakov. In sicer oboje v Moskvi. Navidezno je izgledalo kot da se ruska vlada norčuje iz Anglije in Amerike in krohoče v obraz javnemu mišljenju v obeh deželah. Ampak Stalin je zopet pokazal, da zna izbornu igrati svoje karte.

★ ★ ★

Moskovski proces proti Poljakom je dosegel to, kar je Moskva želela. Razglaš je predvsem protiruske intrige poljske zamejne vlade. Te intrige je narekovalo staro sovražstvo do Rusije. Njeni glavni zaupniki na Poljskem so pred sodiščem priznali, da so prejemali navodila od zamejne vlade za sabotažo in obstrukcije proti ruski vojski in proti lublinski, oziroma varšavski vladi, ki je bila prvotno formirana v Moskvi in ima tudi vso zaslonbo Rusije.

Koliko daleč so te obstrukcije in sabotaže tudi izvajali, je težko soditi na podlagi v čikaških listih objavljenih poročil o tej obravnavi. Okulicki, glavni obtoženelec kot poveljnik podtalne armade, je sicer priznal, da je "šljal o terorističnih aktivnostih v vzhodnih provincah," na ozemlju, ki si ga lasti Rusija, toda je zanikal, da bi bil v zvezi s tem podtalnim gibanjem.

Kadar bo na razpolago popoln zapisnik te obravnave, si bo lažje ustvariti točnejšo sodo o obdobjih in dokazih. "Diverzionizem," pod katero besedo se navadno razume politično nasprotovanje neki stvari, je sicer dokazan. In dokazali so ga obtoženci predvsem v lastnih izjavah. Na ameriških ali angleških sodiščih bi bilo sicer zelo težko koga obsojiti na podlagi lastnih izjav, to je brez konkretnih dokazov, toda rusko pravosodstvo se razlikuje od anglosaskega.

Ker je ta obravnavna trajala samo tri dni, je soditi, da jo je ruska vlada zaključila kakor hitro je dosegla svoj namen: izpodbiti tla poljske zamejne vlade tudi v Londonu in Washingtonu in ji zadati smrtni udarec. Rusija je to dosegla na vsej črti. Zelo obtežljiva je bila izjava enega od obtožencev, ki je rekel, da je antiruska klika v londonski vladi dajala navodila podzemski vladi na Poljskem tudi brez vednosti Mikolajevskega, ko je bil on načelnik vlade.

Drugi dokaz, da je šlo Rusiji predvsem za to, da zada smrtni udarec poljski zamejni vladi, je tudi relativno mila kazen obtožencev. Za take prestopke, radi katerih so prišli pred sodišče obtoženci in jih deloma tudi priznali, je v Rusiji v navadi smrtna kazen. Najvišja kazen v tem procesu je zadel generala Okulicki, ki je dobil deset let zaporja. Jan Jankowski, podpredsednik zamejne vlade in načelnik podzemne vlade na Poljskem, je bil obsojen na osem let, dva na pet let, trije so bili oproščeni, vsi ostali obtoženci od šestih do 18 mesecev zaporja.

Vse to je dokaz, da tukaj ni šlo za stroge kazni, marveč za to, da se ubije Rusiji in varšavski vladi sovražno politično gibanje na Poljskem, predvsem na, da se zada smrtni udarec zamejni vladi. Stalin je s to potezo uspel in izpodbiti tla tudi antiruski propagandi v Ameriki.

Kot pravijo poročila iz Londona, se precej moko počuti tudi angleška vlada, ker je bila bane "žrtve poljskih intrig." Če je to resnica, je to res nekaj novega za najbolj prefrigate diplomate na svetu. Anglija je namreč sponsorirala tri obsojene poljske voditelje za člane nove provizorične vlade v smislu jaltškega sporazuma.

Vsa stvar je bila izborna in cenitana. Ob zaključku obravnave so vsi obtoženi Poljaki — razen enega, ki je bolan in pride pozneje pred sodišče — izjavili, da so za prijateljstvo med Poljsko in Rusijo. Ako bo tudi tekoča konferenca za sestavo nove provizorične vlade ugodno izpadla, v "splošno zadovoljstvo vseh," so si s to izjavo mogoče zaslužili tudi pomilostenje od Stalina. Tudi to bi bila mojsterska poteza.

Glasovi iz
naselbinOB 28-LETNICI SLUŽBO-
VANJA NA POULIČNI

(Nadaljevanje in konec)

Cleveland, O. — Najsmesnejši dogodek je bil z avtomobilistom, ki je bil Jud. Bilo je v jeseni, deset minut po šestih zvečer na E. 140 st., blizu Darwin ave. Do šestih niso smeli avtomobilisti puščati avtomobilov ob pločniku. Ker je bila slaba razsvetljava in zaeno je rahlo deževalo, se ni dobro videlo.

Slisal sem zadaj avtomobilov, ko pa sem prav prevozil mimo ob pločniku stoječega avtomobila, je nekaj počilo pri zadnjih vratih poulične. Dobil sem signal in voz takoj ustavil. K meni je prišel Jud in dejal: "Ti si zadel ob moj avto!" "Kaj? Jaz sem zadel ob tvoj avto?" sem začuden vprašal. "Poslušaj, mister, ako bi jaz zadel, bi razbil moj 'fender,' tvoj avtomobil in prav tako onega, ki stoji ob pločniku. (Vedi, čitatelj, ker je avto stal ob pločniku, se ni moglo voziti radi ožine med stoječim avtomobilom in poulično, zato je Jud raje zadel poulično kot avto, da bi mu ne bilo treba plačati.) Jud pa je kričal: "Kdo mi bo plačal škodo?" "Jaz ne!" sem mu odgovoril in dal naslov družbe, češ, kar pomeni se z njo.

Čez štiri mesece smo šli na sodišče. Čakal sem dopoldne in popoldne, da me pokličejo kot pričo, toda zaman. Nenadoma pa sem zagledal Juda in šest njegovih rojakov, ki so prihajali iz sodnikov sobe, a zastopnikov moje družbe pa ni bilo. Stopil sem k njim in jih vprašal, kaj se je zgodilo. Povedali so mi, da so argumentirali in argumentirali, potem pa so se ujezeli in zapustili sodišče in tožbo. Naši so se smejali in kadar se tega spominim, se smejam tudi jaz.

Samo enkrat je tožitelj dobil tožbo. V poulični se je zlomilo držalo in potnik je padel, ker je bil pijan. Potniki so se ga usmili in mu priznali \$200 odškodnine. Seve, denar je dobil njegov zagovornik. To so bile tožbe radi nezgod, ki so se pripetile v teku 28 let moje službe na poulični.

Prvo, drugo in tretje leto sem delal največ ponoči in tepeži so bili na dnevnem redu, če ne na moji poulični, pa na kakšni drugi. Najhuje je bilo na poulični, ki je odpelja iz Euclid Beacha ob polnoči. Vozila je mimo saluna Petra Smitha na Lake Shore Blvd. in 141. cesti. Ko je on zaprl salun, so se pijanci naložili na poulično. Včasih so razbili vse luči, porezali držala ter se spravili na motornika in sprevodnika. Ko se je to zgodilo, je družba zbrala osem najboljših junaških uslužbencev, kateri so šli čekat malopridneže na Aspinwall in 140. cesti. Ko je prišla tja poulična, so vprašali sprevodnika in motornika, ali imata kakšne sitnosti. Če sta odgovorila, da imata, so štirje vstopili pri prednjih vratih in štirje pri zadnjih in pričelo je padati po bučah razgrajev, da je bilo joj. Nekateri so kar skozi okna poskakali in zbežali. Potem smo imeli mir več mesecev.

Kakor sedaj tako je tudi tiste čase primanjkovalo delavcev. Čestokrat sem moral vršiti delo sprevodnika, ker je teh primanjkovalo. Nekega sobotnega večera sem delal na progi E. 105; zelo je deževalo. Neki potnik me je pričel pikati, češ, zakaj ne kličem imena ulic. Odgovoril sem mu, da mi imena niso znana, ker delam za družbo komaj nekaj mesecev. Toda on ga je imel pod kapo in ni odnehal špikati kakšnih 15 minut. Potem pa me je imenoval nekaj, kar imajo Američani prav radi, a meni ni ugajalo, ker ni za javnost. Moja mera je bila polna. Še sedaj ne vem, kako se je zgodilo. Nisem junak po postavi in moje roke so tako majhne, da bi bil lahko za babico, kakor je nekoč dejala neka ženska. Vzlic temu pa sem ga počil po glavi z vso silo, da se je zvrnil s poulične na cesto v lužo. Ko so mi priskočili na pomoč, sem dejal, da je vse o. k., nakar smo nadaljevali z vožnjo. Ali se je napadalec kdaj pritožil, ne vem.

V nekem drugem primeru je zopet zazvonilo trikrat. Hitro ustavim in vprašam, kaj se je zgodilo. "Ubil me bo!" je dejal sprevodnik, katerega je imel velik hrust v kleščah. Kaj naj storim? Moje roke so premajhne, da bi lahko hrusta zbile na tla. Ni bilo časa za premišljevanje. Zgrabil sem zavrtač, ki je podoben kladivu, in ukazal napadalcu, naj takoj zapusti voz. On je s hitrico skočil vame, tedaj pa sem upal po buči in zaeno ga brenil iz voza. Tam sva ga pustila, nakar je prišla za nama druga poulična in policist. To se je zgodilo poleti ob desetih zvečer in ljudje, ki so videli, so dejali, da sva ga s sprevodnikom vrgla iz voza. Po končnem delu so naju vprašali, če sva imela sitnosti. Povedala sva o zadevi in popisala, kako se je zgodilo. S tem je bila stvar za naju končana in pozneje nisva zvedela, kako se je vse skupi končalo.

Neki pijanec, tudi na sobe večer, je razbil šipo. Sprevodnik me je poklical, naj ga držim, toliko časa, da bo poklical policijo. Zgrabil sem mladega razgrajca, toda ga nisem dolgo držal, kajti zamahnil je z namenikom, da mi jo prisoli. Toda bil sem hitrejši in padel je po tleh kot je dolg in širok, nato pa se je hitro pobral in zbežal. Poklical sem sprevodnika in nadeljevala sva nanjino pot.

Nekoč pa me je nekoč pobil na tla. Hotel je vstopiti pri prednjih vratih in se tako izogniti voznice. Dejal sem mu, naj vstopi pri zadnjih vratih in se od njega obrnil, on pa me je v tistem trenutku udaril po čeljusti in me podrl. Nekoč pa me je nekoč hotel zabosti z nožem, toda opazil sem njegov namen in hitro odmaknil roko. Prerezal mi je suknjo, suknji in sveder, pri srajci pa se je nož radi hitrega umika ustavil.

O teh dogodkih zato pišem, da boste vedeli, kako imenitno je biti uslužbenec na poulični. Taki incidenti se največ dogajajo ponoči, a sedaj že 23 let ne delam ponoči z izjemami, kadar zamenjam turo radi nedeljske društvene seje.

Tudi drugi uslužbenci imajo nezgode. Sprevodniku Samu Trucyju je zamorec z britvijo prerezal vrat. Rana ni bila

smrtna in Sam še vedno dela pri cestni železnici. Taj, ko sem jaz pričel delati, pa neki motornik ubil nekega nadelca v Euclid Beachu. Nekega slovenskega sprevodnika so črnci pobili na tla na E. 79. Maršikateri sprevodnik pa bil že oropan. Rop se je dodil nekoč na E. 30. cesti, kar je sprevodnik streljal naj. Roparja so pozneje ujeli, o se je zatekel po zdravniško pomoč v neko bolnišnico.

V sedanjih časih ni tako tepežev, kajti mladi fantje in moške so pri vojaki. e pa se zgodi tepež, je navadno ponoči; prav tako se dogajajo avtomobilske nezgode ponoči. O tem so pričre zasilni protektorji, ki drugo jutro ležijo ob pčnikih.

Ko sem 10. junija opravljal nočno službo, da sem pgel iti drugi dan na društveno sejo, se je pripetila velika kolizija z avtomobilom na St. Clairave in 102. cesti. Jaz sem prevozil s poulično z nasprotni strani. Dva so odpeljal v bolnišnico, neki vojak pa je bil laž ranjen. Avtomobilisti so rečkra opiti in s seboj imajo navadno veliko družbo ter čveka, o, namesto da bi pazili, kje so. Tako se dogajajo nezgode.

Čitatelji so že precej čitali o moji poulični in lahko razumejo, da nisem lizal smetano zadnjih 28 let, pač pa čestokrat kislo mleko. Ako bom službo opravljal še 28 let, potem bom 88 let star, nakar bom šel v staro domovino in kupil grunt ter se oženil! Seveda, to bom storil, če me ne bo tu poprej poklical k sebi policaj.

Moja storija je precej dolga in se bo menda delila v dva dela. Lahko pa se tudi zgodi, da bom šel malo na počitnice z dopisovanjem, ker mi vzame preveč časa in tudi papirja mi primanjkuje.

Tu in tam še vedno dobim kakšno pismo in povalo. Na pisma ne odgovorjam, ker nimam časa, no, jaz, to dosti gradiiva, truljav!

Če razumem, v kakem smislu, abi vase blagorodje te besede je odvrnil Peralta.

Smisel je ta, je odgovoril praporščak, da vsa tista ropotija z verigami, zaponkami in drugo šaro vred ni bila vredna čez deset do dvajset skudov.

To ni mogoče! je ugovarjal licencijac. Zakaj ze tista veriga, ki ste jo, gospod praporščak, pripeljali okrog vratu, je bila s nistem in vsaj za dve leti dekletu, da se zaročiva, zato sem rekel, 'poročiva se!' Ona pa mi je rekla, naj ji oprostim. Jaz, idiot, sem ji oprostil in se oženil z njeno materjo, nato pa je moj oče oženil moje dekle. Sedaj pa ne vem, kdo sem! Ko sem se oženil z materjo mojega dekleta, je ona postala moja hči, ko pa je oženil moj oče mojo hčer, je on postal moj sin. Na drugi strani pa je moje dekle, ki jo je moj oče oženil, enostavno postala moja mati. In če je moj oče sedaj moj sin in moja hči moja mati, kdo sem vendar jaz?

Frank Barbič.

RAZNE NOVICE

Bellaire, O. — V teh krajih imamo zadnje čase veliko preveč dežja, radi tega naši vrtovi slabo kažejo, za nameček pa se je po nekoč razpaslo veliko raznega mrčesa, ki žre zelenjavo in rastline.

Dne 9. junija je reševalno moštvo odprlo zapечатene prostore premogovnika Powhatan Point Co. in pričelo iskati osta-

Člani in članice unij ADF v Detroitu so pogostili 35 ranjenih vojnih veteranov, ki so na poti okrevanja. Gostijo so jim nastajali v kantini, katero vzdržujejo unije za vojake.

lih pet žrtve požara, ki je nastal 5. julija lanskega leta. Dne 11. junija ob 3:30 popoldne so našli Roberta in Deweyja Munjasa, očeta in sina, po narodnosti Hrvat. Našli so tudi truplo Franka W. Reicka. Potem pa so bili prisiljeni prenehati z reševalnim delom, kajti v rovu se je pojavil precej gost dim. Sedaj so dotični prostor nanovo zapečatili. Poročilo pravi, da bodo te prostore popolnoma zabilili, da se ogenj popolnoma pogasne, a premogovnik je začel obratovati 17. junija. Torej ogenj še ni ugasnil, čeprav je nastal pred več kot 11 meseci.

Robert in Dewey Munjas sta bila pokopana 13. junija na pokopališču Powhatan.

Za deset dni se je nahajal na dopustu George Fillis. Do sedaj se je vezbal v Zedinjenih državah, sedaj pa bo najbrže poslan preko morja. Članom SNPJ želim srečen povratek. Članstvo SNPJ je v tej vojni storilo svojo dolžnost na bojnih poljanih in prav tako na domači fronti. Tudi ne smemo pozabiti dejstva, da je velika zasluga glavnega odbora SNPJ in uredništva Prosve, da se je članstvo SNPJ pod vodstvom SANSa v toliki meri zavzelo za naše brate in sestre v stari domovini in prispevalo precej denarja in raznih drugih potrebščin.

Dne 30. junija mi poteče naročnina na Prosveto, zato jo objavljam za nadaljnje leto. Prosve me zvesto obiskuje odprve številke in želim, da prihaja na moj dom do moje zadnje ure.

Prav Prosvevi se imam zahvaliti, da sem se vsaj za silo naučil slovenskega jezika in pisave. V šolo sem pohajal šest let. Pouk je bil štiri dni na teden v hrvaščini, štiri ure smo se učili cirilice in štiri nemščine. Seveda, vsak terek in petek pa smo imeli veronauk. V tej kratki dobi, od 6. do 12. leta, se šolarček ne more dosti naučiti, dasi ravno so se učitelji trudili z nami na vse načine, da nam prižgejo v glavi luč resnice in pravice, dočim se je katehet mujal, da jo s svojim mračnostvom ugasne.

V tej vojni so nekateri katoliški duhovniki v Jugoslaviji pozabili Kristusov nauk, ki pravi, da moraš "ljubiti svojega bližnjega kakor samega sebe," in so učili mržnjo ter bratovrstvo svojega lastnega naroda, čeprav veli peti božja zapoved ne ubijaj! Toda njihove zavratne nakane se niso posrečile, ker je Jugoslavija v tej strašni vojni izšla zmagovita ter visoko v zrak dvignila luč svobode in demokracije.

Na koncu poročam, da naš rojak Frank Lasič ml., kandidira za župana mesta Bellaire, in sicer na demokratski listi. Toliko za danes.

Louis Pavlinich.

KRASNO USPELI SHOD

Cleveland, O. — V nedeljo, 17. junija, se je vršil prvi skupni javni shod clevelandskih Jugoslovancev, odkar je osvobodjena Jugoslavija. Vreme je bilo dokaj kislo, vzlic temu se je zbralo v avditoriju Slovenskega narodnega doma okoli 1.000 Slovencev, Srbov, Hrvatov, Mace-doncev in Čehov.

Program je odprl ter spretno vodil Hrvat Joseph Kovačević, nakar so se vstili govorniki, vmes so se pa proizvajale pev-ske, muzikalične in plesne točke. Vseh govornikov ne bom nava-ljal, ker si nisem zapomnil njih imen, toda ne bilo bi pravičeno, ako bi prezrl glavne. Kot že parkrat popreje, se je tudi ob tej priliki najbolje odrezal zna-ni srbski svečenik Emil Glozar iz Akrona. Njegova prepričevalna izjavjanja, široko obzorje in briljantna govorniška tehni-

Nemški ujetniki odkopavajo velik masni grob v bližini Lorienta, Francija, v katerem so pokopane civilne žrve nacijskega terorizma.

Frank Čop.

IZ MODERNEGA SVETA

Spisal F. S. FINŽGAR

(Nadaljevanje)

"Satan!" je zaklel sčaje nadzornik in se z vso silo zapodil s sabljo od spodaj, da bi jo s sunkom zadrl Proscencu v drob. Videl je jasno, da zmaga pri tem človeku ni mogoča. Kolikokrat bi ga bil že adjunkt lahko udaril in mu razklal črepijo. Tega pa ni hotel. Zbijal mu je sabljo in ga potem pretepal s ploskvo kakor po ba. Sramota in gnev sta se zili v njegov žolč in sklenil je, da se zaleti v nasprotnikovo drobovje, popolnoma prepričan, da ga pri tem prodre Proscencova sablja. Vseeno! Kaj pa mu je do življenja!

Proscenc je bil na to pripravljen. Bele pene krog semenovih ust so mu pričale, da Semenu ni prav nič za življenje, da mu je edino le za smrt nasprotnikovo.

Bil je samo trenutek, tako kratek, kakor cikcakasti blisk od neba do zemlje. Proscenc se je zganil na levo, njegova sablja se je hipoma pobesila in udarila ob nasprotnikovo, ki je bila odbita na desno in je omahnila v Semenovih roki. Adjunkt je pa iztegnil železno pest, obdano z ročnikom sitom, in jo pomolil Semenu pod nos. Kri ga je polila po ustricah, sekundanta sta dvignila sablje in ukazala: Stoj!

"Gospoda moja, jaz sem gotov!"

Proscenc je govoril kakor gromovnik in jezno tebebil sabljo v bližnje drevo, da se je zapčila in prelomila na dva kosa.

"Kogar dvakrat otročje posvarim, naj bo pameten, pa mi za stvarilo učini tolovajski napad, tisti se ne bo v naši deželi več bojeval! Z Bogom!"

Proscenc se je oblekel in odšel visoko vzravan in s trdimi koraki. Izpod klobuka sta mu priplozili dve debeli potni kaplji. — — —

Dr. Sluga v noči od petka na soboto ni mogel spati. Zadrževal je večkrat, a vselej se je hitro in nervozno prebujal.

Glede Pavle se je toliko umiril, da je krotil srce, da je ni šel iskat in da ni sedel ter ji pisal usodnega pisma. Čutil je popolnoma dobro, da ga je očarala njena zunanost, ki je bila vlitá krasota in je morala vplivati na vsakogar, ki ni slep ali čisto apatičen in ki ne misli samo na to, kaj bi jutri jedel.

Trenutek je bil, ki se je plazil za njim od tedaj, ko jo je prvič videl, ki se mu je približal na plesu in ki je pod zelenicim grmom na klopi odprl vrata v njegovo srce, da se je vse zagugalo in streslo v njem. Lep je tak trenutek, močan kakor urejena armada, dehteč kakor maj—in tako spreten zagovornik, da preslepi treznega sodnika. Doktor Sluga se je zamislil z vso silo in treznostjo ter si postavil vprašanje: In če bi disharmonizirali najini nazori, če bi se križale najine sodbe, kaj potem? Ne, njegova srca, njene duše ne poznam — — —

To noč pa ga je mučila tudi skrb za Proscenca. Nadzornik je divji; če ga pobije, če ga nevarno rani—ali nisem jaz kriv? In če pade Seme, kako hitro se bo to zvedelo. In po tovarni si bodo šepetali različne spletke—gledali me bodo po strani, nadzornika častili, mene pomilovali in zaničevali. "Oziri!" Ti so mu zveneli na uho iz pogovora z adjunktom. Rad bi jih bil pometel čez prag—ali bilo jih je toliko, da so se kopičili po vseh kotih.

In Pavla? Zve gotovo. In njeni nazori? Morda ga pogledajo tiste globoke oči vse polne zaničevanja in prezirjanja. Morda mu prepovedo, da bi smel še kdaj pogledati vanje. Proč!—mu poreko, proč, ker si tako slab, da se drugi bijejo zate! Proč, takega ne maram, ki ne bi hotel in mogel braniti moje časti, ako bi bilo treba... Oziri—razmere — — —

Dr. Sluga je vstal prav zgodaj. Šel se je iz-

prehajal. Potoma je mislil na dvoboj, na uro je pogledaval in računil: Sedaj je že končano; kmalu pripeljejo tega ali onega v bolnišnico. Zvečer bo govorilo vse mesto.

Šel je daleč od tovarne, hodil je po borovem gozdu. Narava je vstajala, zdravniku je pa klecalo koleno.

Vračajoč se je šel v bolnišnico. Na pragu je srečal Almo. Začuden se je umaknil za korak in ji dal prostora na poti. Almo je oblila rdečica, kakor bi šinila zarja po belem snežniku. Vendar ni povesila oči, pogledala ga je tako prostodušno, kakor bi rekla: da, le poglej mojo dušo, le ozri se na dno srca, če hočeš—vse je pred teboj na dlani.

Vinko jo je pozdravil in jo hotel ogovoriti. Almo mu je naglo odzdravila in hkrati odšla vesela po poti in zažvižgala: Škrjanček poje, žvrgoli...

Dr. Sluga je obstal na pragu in gledal dolgo za njo.

V ženskem oddelku bolnišnice sta ležali dve dekleti. Postrežnica Marjeta je mavljala kos piškota pri postelji bolnice. Doktorja se je prestrašila in vtaknila košček sladčice v žep.

"Oranže imate in pecivo! To smete uživati. Kje ste dobili!"

"Oh, gospod, naj ne zamerijo"—Marjeta je lovila njegovo roko, da bi mu jo poljubila—"samo en košček sem vzela. Saj je veliko, pogledajte; gospodična so prinesli!"

"Gospodična Alma?"

"Alma, mhe, Alma. Grozovito so dobrih rok in kadar so dekleta bolna, vedno pridejo. Še preobčuzujejo jih, tako so domači. Kaj ne, Liza?"

"To je angelj!" je rekla bolnica s težkim glasom.

Kar je slučajno naletel danes, ga je vnovič tako navdušilo in hkrati zbegalo, da se je ves zmedel.

Ko je šel skozi tovarno, je zaslišal od nekega Semenov cvileč glas. Kakor nož ga je sunila v srce misel: Proscenc je poražen. — — —

Popoldne sta si pa v kavarni privoščila z adjunktom steklenico sekta. Zdravnik je napil Proscenca, češ, ker je bil tako izborn pedagog!

XX.

Pri Črnem bajerju so se zbirali tisto nedeljo popoldne delavci. Od raznih strani so prihajale mračne postave in se ozirale plaho in vprašujoče naokrog. Vsak, kdor je prišel na peščen planico, je zažvižgal znano popevko. Iz raznih grmov se je oglasilo isto žvižganje. Na to se je tudi zadnji prišel umaknil od odprtega prostora v zatišje in sedel na parobek.

Tedaj je stopil Peter iz gošče. Hodil je še ob palici in nekoliko se omahoval na bolno nogo. Skrbno je pogledal na vse strani, šel po pesku in se oziral ob strugi gorindol. Nikogar ni zapazil.

"Tovariši, sem! Varni smo!"

Grmovje je oživilo in dvanaest starih in mišičavih mož se je zbralo krog Petra. Nihče ni imel obrbite brade. Le dva sta bila še čisto mlada; pod nosom so jima poganjali brki. Nekaj groznega je bilo na teh obrazih. Nad brado so bila blede lica, nad njimi mračne oči, vse podplute s trpljenjem in napolnjene z nezadovoljnostjo. Njih koraki so bili počasni. A stopali so trdno, s težkimi nogami; te noge bi vzbudile hrup, ko bi jih vsi topotaje postavili na tla.

Na Petrovem licu je vtrpalo navdušenje.

"Tovariši, najprej nastavimo nekoliko prevare!—Tako!—Tukaj je cilj, tukaj je deščica, tu pa krajcarji!" Peter je posul krog deščice 13 novčičev.

(Dalje prihodnjič.)

TRI NOVELE

Miguel Cervantes

Prevedel dr. Ivo Šorli

Prevara z ženitvijo

(Nadaljevanje)

Dona Estefanija se je ustavila pred hišo neke prijateljice. Predno so odprli tudi meni, je ona precej časa sama razpravljala z njo, a potem je prišla dol neka deklica in me poklicala z mojim slugom vred gor. Prišla vsa v zelo tesno sobo z dvema posteljama, ki pa sta bili videti ena sama, ko ni bilo med njima nič prostora, ki bi ju bil delil, in so se obeh rjuhe dotikale.

Res sva z ženo tam notri preživela šest dni. No, niti ena ura ni ves ta čas prešla, ne da bi se bila prepirla, ko sem ji jaz učital neumnost, ki bi jo bila napravila s tem, da je prepuстила svojo hišo in svoje imetje, celo tedaj, ako bi bila to storila lastni materi. Pa sem pri svojih hojah go in dol po sobi stopal tako trdo, da me je neki dan, ko je Dona Estefanija odšla ven, češ, da gre pogledat, kaj je z njenimi stvarmi, ogovorila hišna gospodinja in me

zaprashala, kaj je vzrok, da se toliko prepiram z njo; in kaj je storila, ko ji očitam, da je napravila prej velikansko neumnost, nego dokazala svoje veliko prijateljstvo.

Povedal sem ji vso zgodbo. No, ko je začela, kako sem se z Dono Estefanijo poročil, kako doto mi je prinesla in kako nes pametna je bila, da je prepuстила svojo hišo in pohištvo Doni Klementi, čeprav s prelepim namenom, da ji zagotovi takega odličnega soproga, kakor je Don Lope, je začela ženica s tako naglico delati križe predse in tudi samo sebe prekrizevati ter vzklikati drugo za drugim: "O ježeš, ježeš—ta vražja ženska, ta vražja ženska!" da me je vsega zbegala. Naposled mi je rekla:

Gospod praporščak! Ne vem, ali ne grešim proti svoji vesti, če odkrijem, kar se mi zdi, da bi mi jo tako obtežilo, ako molčim. Toda, naj pride, kar hoče: vse prepuščam Bogu in dobi srečo! Živi naj resnica, propade naj laž! Resnica pa je, da

je Dona Klementa Bueso prava lastnica hiše in pohištva, ki tvori vaša doto; laž pa vse, kar vam je povedala Dona Estefanija, ki nima ne hiše, ne pohištva, ne druge obleke, nego ono, ki jo nosi na sebi. Da je pa našla prilike in časa, ko je mogla izvršiti to prevaro, se je zahvaliti okolnosti, da je odšla Dona Klementa posetit neke svoje sorodnike v mesto Plasencijo, od tam pa opraviti devetdnevno k naši Ljubi gospe v Guadalupi, ter da je ta čas prepuстила svojo hišo gospe Estefaniji, z naročilom, naj pazi na njo. Zakaj to je res, da sta veliki prijateljici. No, če človek dobro premisli, se ne more jeziti na ubogo gospo, ki si je znala sklatiti tako odlično osebnost, kakor je vaša, gospod praporščak!

Tu je končalo njeno besedovanje, a je pričel moj obup. In brez dvoma bi mu bil podlegel, če bi bil moj angel varuh le nekoliko popustil s svojimi napori, dočim mi je neprestano govoril v srce, naj pomisli, da je krščansko ter da ni večjega človeškega greha nego obup, ki je pravzaprav hudičevega izvora. Ta misel, ali bolje navdajenje, me je nekoliko potolažilo; vendar ne toliko, da ne bi bil porabil plašča in meča ter hitel

VRHNJA PLAST

"General, ali niste vesel, ker imate demokracijo v—Argentini?"

iskat gospo Estefanijo, odločen, da jo eksemplarno kaznujem.

No, usoda, o kateri bi ne vedel povedati, ali je moje zadeve slabšala ali boljšala, je odredila, da gospe Estefanije ni bilo nikjer, kjer bi bil mislil, da bo. Bil sem pri Sv. Lovrencu in se priporočil naši Ljubi gospe; no, sedečega tam v stolu, me je sredi vseh težav objelo tako globoko spanje, da bi se iz njega ne bil tako kmalu prebujil, če bi me drugi ne bili prebudili.

Potem sem krenil poln grenkih misli k gospo Klementi, ki sem jo našel pa tako mirno, kakor je naravno pri človeku, ki je na svojem. Tudi se ji niser upal ničesar omeniti, ker je že navzoč Don Lope.

Vrnil sem se v hišo svoje podinje, ki mi je rekla, da so povedala Doni Estefaniji, kaj jaz že poznam vse njene hude biže in sleparije. Ona da jo je vprašala, kak je bil izraz moje obraza pri teh čednih novicah, pa ji je odgovorila, da nič posebno ugoden; in da sem bil videti po njenem mnenju, ko sem jo bil šel iskat, namenjen za nič dobrega, odločen za še hujše. Na to mi je sporočila, da je gospa Estefanija pobrala iz mojega kovčega vse, kar je bilo v njem, pustivši mi eno samo popotno obleko.

Taka je bila reč, in jaz spet v božjih rokah. Šel sem pogledat svoj kovček in ga našel odprtega kakor grob, ki pričakuje mrliča. Ta mrlič bi moral biti jaz, če bi bil moj razum zmo-

žen presoditi in pretehtati toliko kanjo nesrečo.

Res prehudo je to, se je oglašil na tem mestu licencijant Peralto, da vam je Dona Estefanija pobrala toliko verig in toliko zaponk! Toda saj veste, kaj pravi pregovor: Vsi tepeži ne končajo s smrtjo, in tako dalje.

To izgubo sem prenesel brez vseh težav, je odgovoril praporščak. Zakaj tudi jaz lahko rečem: Don Simueque je mislil, da me je opeharil s svojo skiljasto bico s po... sem hvala Bogu, ki bo tvoril vsi sovni organizaciji za vzor... islu in zaščito miru. Carter bodo... pliali načelniki delegacij 50... zav v okviru Združenih narodov. Mnenje prevladuje, da bodo ceremonije podpisovanja trajale najmanj teden ur.

Konferenca je ustanovila mednarodni odbor, ki bo vršil funkcije svetovne organizacije, dokler ne bo Carter formalno ratificiral po državah. Sedež odbora videlondonu. Carter tisto dukatov.

Tako bi bilo, če bi bil videz že resnica, je odgovoril praporščak. Toda, kakor ni vse zlato, kar se svetli, je bila vseh teh verig, igel in zaponk skromnost sama, in so se zadovoljile že s tem, da so bile ponarejene. To pa res tako dobro, da bi jim mogla predreti do globine njih pokvarjenosti samo pila in vročina.

Na ta način, je rekel licencijant, je ostal vašemu blagorodju

in Doni Estefaniji takorekoč enaki del konopca v roki.

Tako popolnoma enak, je odgovoril praporščak, da bi lahko karte takoj iznova premešala. Toda moja nesreča je v tem, gospod licencijant, da se ona mojih verig kaj lahko otrese, jaz pa ne zlih posledic njenega dejanja. Zakaj, naj rečem, kar hočem, za vse življenje mi ostane takorekoč zastavljena.

Zahvalite se Bogu, gospod Campuzano, da vam je bila zastavljena samo z nogami! Je dejal Peralto. In da je porabila ravno te noge za zastavitev, vas pa prav nič na svetu ne sili, da jo iščete.

To je res, je odgovoril praporščak. Toda kljub vsemu jo bom videl, čeprav je ne bom iskal, v svoji domišljiji, in vedno me bo nasledovala sramota, ki mi jo je napravila.

(Dalje prihodnjič)

Razni mali oglasi

NA PRODAJ JE

145 akrov obsegajoča farma, rodovitna črna zemlja, raste vse. Proda se tudi pridelek vse posejano, vsi stroji in traktor. Proda se radi boleznin in pa ker so sinovi v vojni, sam pa nezmogem vsega obdelovati. Ca ceno in druga pojasnila pišite lastniku na haslov FRANK BRODLICK, R. 1, WEST OLIVE, MICH.

—(Adv.)

DELAVEC V VOJNI INDUSTRIJI

želi dobro karo od privatne osebe. Plačam visoko ceno.

Kličite Kedzie 2868

POTREBUJEMO ŽENSKO

za splošna hišna dela.

Tri odrasle osebe.

Svojo sobo, dobra plača.

Kličite BUCKINGHAM 3236

TISKARNA S.N.P.J.

sprejema vsa

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih...

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

... Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
... Cene smernne, unjsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 S. Lawndale Avenue - Chicago 23, Illinois
TEL. ROCKWELL 4804

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije so lahko naročili na list Prosveto in prišteje odn. dva, tri štiri ali pet članov in ene družine in eni naročnik. List Prosveta stane na vse enako, za člano ali nečlano \$1.50 na eno leto naročnine. Če pa člani še plačajo pri assamantu \$1.50 na teden, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroka reči, da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in ga imate v vsaki družini, neke, ki bi bil čital list vsak dan.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list teden, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravnštvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravnštvu znižati datum za to vsoto naročnine.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado	96.00	Za Chicago in okolico	\$7.50
1 tednik in	4.00	1 tednik in	6.50
2 tednika in	3.00	2 tednika in	5.10
3 tednike in	2.40	3 tednike in	3.80
4 tednike in	1.20	4 tednike in	2.70
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	1.50
Za Evrope je		\$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v platu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ.
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago 23, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino na list Prosveto vsoto \$

1. Ime _____ Čl. družine št. _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripláite k moji naročnini od sledetih članov moje družine:

2. _____ Čl. družine št. _____

3. _____ Čl. družine št. _____

4. _____ Čl. družine št. _____

5. _____ Čl. družine št. _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik ☐ Star naročnik ☐

"MAJSKI GLAS"

—za leto 1945—

posvečen štiridesetletnici

"PROLETARCA"

Nad dvajset tukašnjih sotrudnikov

je zastopanih v njemu in pesniki iz

osvobodilne borbe v Sloveniji. Gra-

divo prvovrstno in trajne vrednosti.

CENA ZA POSAMEZEN IZVOD 35c

Za večja naročila so cene sledeče:

10 iztisov	\$ 3.30	50 iztisov	\$14.50
15 iztisov	4.80	75 iztisov	21.00
25 iztisov	7.75	100 iztisov	27.00
35 iztisov	10.50	250 iztisov	65.00

Naročila pošiljate na sledeči naslov:

PROLETAREC

2301 So. Lawndale Ave. - Chicago 23, Ill.